

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКОЇ ДВОСТОРОННЬОЇ СПІВПРАЦІ ЗА УМОВ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті охарактеризовано особливості двосторонньої взаємодії Польщі та України за сучасних умов. Представлено здобутки Польщі в напрямку соціально-економічного та інвестиційного розвитку. Окреслено основні перспективи подальшої співпраці України та Польщі за умов поглиблення євроінтеграційних відносин.

Ключові слова: двостороння співпраця, двостороння взаємодія, інвестиційна співпраця.

Abstract

The peculiarities of bilateral cooperation between Poland and Ukraine in modern conditions are described. The achievements of Poland in the direction of socio-economic and investment development are presented. The main prospects for further cooperation between Ukraine and Poland in the context of deepening European integration relations are outlined.

Keywords: bilateral cooperation, interaction, investment cooperation.

Вступ

Посилення глобалізаційних процесів та євроінтеграційні перспективи вносять свої корективи в напрямки економічного розвитку України та реалізації її національних інтересів на світовій арені.

Сучасні трансформаційні тенденції у глобалізованому економічному просторі надають нові можливості та висувають відповідні вимоги для налагодження взаємодії та співробітництва між країнами, в яких на зміну протистоянню приходить конструктивний діалог. Налагодження партнерських відносин на державному рівні є важливим напрямком соціально-економічного розвитку, запорукою досягнення спільних цілей в епоху глобальної невизначеності.

Незважаючи на проблемні питання історичного минулого, Польща залишається одним із головних стратегічних європейських партнерів України. Зрозуміло, що партнерські відносини необхідно вибудовувати на засадах взаємовигідного співробітництва, враховуючи вигоди та ризики для всіх сторін.

Результати дослідження

За даними аналітичного центру “Українська призма” до п’яти найбільш дружніх до України країн потрапила Польща. Вона займає послідовну позицію по підтримці України. Це стосується стратегічно важливих для України питань: територіальної цілісності, протидії російській агресії й продовження санкцій проти Росії, європейської та євроатлантичної інтеграції України, підтримки українських ініціатив на міжнародній арені та ініціатив польської сторони на міжнародній арені щодо підтримки України. Зокрема, йдеться про проведення слухань в Раді Безпеки ООН, співавторство резолюцій по Криму, тверду позицію Варшави по протидії будівництву Nord Stream 2. Ця послідовна політика Польщі відчутна в Україні, а тому вона відповідно оцінена українськими експертами [1].

Безперечно, Польща залишається важливим економічним і найбільшим торговельним партнером України серед країн Центрально-Східної Європи, що прослідковується і в постійному зростанні товарообміну між країнами: в 2019 році він становив приблизно 7 млрд доларів, що на понад 10% більше, ніж у 2018 році [1].

За результатами 10 місяців 2020 року Польща залишається четвертим найбільшим торговельним партнером України у світі після Китаю, Німеччини та РФ з обсягом двосторонньої торгівлі товарами у майже 6 млрд дол. США. Польща є другим найбільшим у світі після Китаю ринком для українського експорту товарів з обсягом 2,6 млрд дол. Хоч зараз і утримується негативне сальдо в торгівлі України з Польщею, однак це найменший негативний показник з-поміж чотирьох найбільших торговельних партнерів України. У разі збереження поточної позитивної динаміки

двосторонньої торгівлі за результатами 2020 року Польща має шанс не лише надолужити показники 2019 року, але й упевнено увійти в топ-3 торговельних партнерів України у світі, випередивши Німеччину [2].

При побудові двосторонньої співпраці варто враховувати безперечні здобутки Польщі в напрямку соціально-економічного розвитку та зростання.

Відтак, до кризи 2008–2009 років українська та польська економіки мали досить схожу динаміку (середні темпи зростання економіки України та Польщі в період 2005–2008 рр. були досить близькими: 5,1% та 5,4% відповідно). Однак останні десять років для Польщі стали періодом зростання та успіху, для України ж – етапом хворобливих трансформацій.

На сьогодні Польща є одним із лідерів Євросоюзу за темпами економічного зростання.

Згідно прогнозу консалтингової фірми “PwC” (мережа фірм, що працюють у сфері бізнес-консалтингу, податкового та правового консалтингу, аудиту у 157 країнах; у цій мережі працює понад 223 тис. співробітників) Польща має найбільший потенціал, аби до 2050 р. стати країною ЄС з найшвидшим розвитком економіки. Позитивні перспективи зростання збігаються з оцінками директорів польських та інших східноєвропейських фірм. На думку авторів дослідження, Польща і Колумбія – це дві країни, які мають найбільший потенціал, аби до 2050 р. стати найбільш економічно розвиненими країнами у своїх регіонах – ЄС та Латинській Америці (серед європейських країн, що не належать до Союзу, Туреччина теж матиме стрімкий економічний зріст). Такі висновки експерти зробили завдяки методології, яка бере до уваги демографію, освіту, технічний прогрес та рівень інвестицій. Однак не можна забувати, що йдеться про перспективу до 2050 р. і велику кількість факторів, які матимуть на це вплив [3].

Одним із найбільш дієвих інструментів соціально-економічного зростання країни та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародних ринках є активізація інвестиційних процесів, що безпосередньо визначають рівень розвитку національної економіки та дозволяють підвищити рівень добробуту держави та її громадян.

Перші ознаки інвестиційно-виробничої співпраці України та Польщі супроводжувались низкою негативних явищ: недосконалими галузевою структурою та формами залучення польських інвестицій, низьким обсягом інвестування, високою концентрацією інвестицій в обмеженій кількості регіонів України, незадовільною участю польських інвесторів в інноваційних процесах [4].

Попри відтік польського капіталу, який спостерігається впродовж останніх років (незначне зростання за результатами 2018-2019 років), на сьогоднішній день в Україні успішно працюють такі підприємства та компанії з вагомими польськими інвестиціями: фабрика будівельної кераміки “Церсаніт”, деревообробна фабрика “Барлінек”, меблева фабрика “Новий Стиль”, фабрика упаковки “Кен-Пак”, фабрика автозапчастин “Інтер-Гроклін”, завод металообробки “Полілекс-Мостосталь”, підприємство з виробництва фарб “Снежка-Україна”, банківсько-фінансові установи (ПАТ “Кредобанк”, ПАТ “Ідея-банк”, страхова компанія “PZU Україна”), найбільший польський ритейлер “LPPSA” та ін.

Найбільшими українськими інвестиційними проектами в Польщі є: металургійний комбінат “Гута Ченстохова” (інвестор – “ІСД”), суднобудівельний завод “Сточне Гданське” (інвестор – “ІСД”), “Гута Покуй” (інвестор - група “Приват”), завод освітлювальних приладів “Геліос” (інвестор – “Іскра”), плодпереробний завод “Т.В.FruitDwikozy” (інвестор - компанія “Т.В.Fruit” (власник торговельної марки “Яблуневий дар”), Мазовецький сироварний завод “Ostrowia” (інвестор - група компаній “Milkiland”).

Для України в напрямку інвестиційного розвитку варто враховувати безперечні здобутки Польщі в напрямку залучення інвестицій.

За версією американського часопису та медіа-компанії US News & World Report, яка спеціалізується в політичному та економічному аналізі, Польща займає 3-є місце в глобальному рейтингу “Найкращих країн для інвестування 2018”. Рейтинг “Найкращих країн для інвестування” – Best Countries to Invest In, який ставить Польщу разом з новими азіатськими тиграми – Сінгапур, Малайзією [5].

Починаючи з 2016 року Польща б’є рекорди по кількості вкладених у неї іноземних інвестицій. Вперше за останні 9 років вона потрапила в п’ятірку найпопулярніших європейських напрямків для іноземних інвесторів. Про це свідчать дані звіту “Інвестиційна привабливість Польщі”, опублікованого компанією EY.

Інтерес до капіталовкладень у ринок Польщі справді зростає, адже саме польська економіка, єдина в Європейському Союзі, unikнула рецесії під час світової фінансової кризи. Серед сильних сторін польської економіки інвестори виділяють навиків місцевих робітників і витрати на оплату праці, а також потенціал для зростання продуктивності праці [6].

За результатами 2017 року Польща є лідером Європейського Союзу щодо числа робочих місць, створених іноземними інвесторами. Це результат дослідження компанії fDi Markets (центр аналітичного щоденного видання “Financial Times”, що стежить за тенденціями у світовій економіці).

На думку посла України в Польщі Андрія Дешиці, Україна зацікавлена у поглибленні співробітництва з європейськими партнерами у рамках регіональних форматів та ініціатив. Це стосується і військової співпраці за формулою “Вишеградська група+”, і реалізації інфраструктурних проєктів у рамках “Європа Карпат”, працюючи над інтеграцією України до ініціативи Тримор’я, яка націлена на розвиток економіки та розбудову інфраструктури країн-учасниць.

Україна не лише долучається до вже існуючих регіональних проєктів, але й у 2020 році стала співзасновницею нового - Люблінського трикутника, що відкриває нові можливості для країни. Адже платформа Люблінського трикутника значно розширює сфери тристоронньої співпраці України, Польщі та Литви. Якщо раніше у цьому тристоронньому форматі Україна та Польща співпрацювали на рівні Міжпарламентської асамблеї трьох країн та у рамках ЛитПолУкрБриг, то сьогодні Люблінський трикутник інституціоналізував платформу для поглиблення взаємодії зовнішньополітичних відомств, Рад національної безпеки країн [1-2].

Висновки

За умов поглиблення євроінтеграційної взаємодії взаємозалежність країн постійно зростає, що вимагає побудови гнучкої системи співпраці на рівні держав, міцне партнерство між якими дозволяє реалізовувати їх національні інтереси на міжнародній арені.

За сучасних умов для України важливим є розвиток ринку інвестицій як пріоритетного напрямку для змін в економіці країни. Двостороння співпраця між Польщею та Україною вирішує проблеми залучення інвестицій в різних напрямках, починаючи із узгодження принципів міжнародної політики, закінчуючи співпрацею в межах транскордонних взаємозв’язків. Така взаємодія є важливою для обох сторін, маючи спільні соціально-економічні, історичні та політичні зв’язки.

Варто зазначити, що в україно-польському інвестиційному співробітництві спостерігається певний застій, що вказує на необхідність виокремлення проблемних місць та окреслення потенційних напрямків для активізації відповідної співпраці, що є актуальним питанням як для науковців, так і для інвесторів обох країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрій Дешиця, посол України в Польщі: Кордон має з’єднувати, а не ділити український і польський народи. Міністерство закордонних справ України : веб-сайт. URL: <http://old.mfa.gov.ua/ua/press-center/interviews-and-articles/7116-andrij-deshhicya-posol-ukrajini-v-polyshhi-kordon-maje-zjednuvati-a-ne-diluti-ukrajinskyj-i-polyshhij-narodi> (дата звернення: 21.02.2021).
2. Андрій Дешиця, посол України в Польщі : Польща може увійти до трійки наших найважливіших торговельних партнерів. Укрінформ : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3159239-andrij-desica-posol-ukraini-v-polsi.html> (дата звернення: 20.02.2021).
3. Потенціал розвитку Польщі до 2050 року найвищий серед країн ЄС : веб-сайт. URL: <https://monitor.press.info/uk/news/1225-potantsial-rozvytku-polshchi-do-2050-roku-naivyshchyi-sered-krain-yes> (дата звернення: 19.02.2021).
4. Янків М. М. Організаційно-економічні засади розвитку українсько-польського транскордонного та міжрегіонального співробітництва. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2014. Вип. 2. С. 256–263. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20142\(106\)/sep20142\(106\)_256_YankivMM.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20142(106)/sep20142(106)_256_YankivMM.pdf) (дата звернення: 20.02.2021).
5. Закордонні інвестори творять тисячі робочих місць в Польщі : веб-сайт. URL: <http://vsetutpl.com/zakordonni-investory-tvoryat-tysyachi-robochykh-mists-v-polschi> (дата звернення: 20.02.2021).
6. Польща є лідером ЄС щодо іноземних інвестицій. Польське радіо : веб-сайт. URL: <http://www.polradio.pl/5/119/Artykul/347332> (дата звернення: 21.02.2021).

Причепна Ірина Валеріївна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email : prychepa.iryana@gmail.com.

Przychepa Iryna V. – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Enterprise and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.